

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 169/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6S/199/2019 a postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/199/2019 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6S/199/2019 a postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/199/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
- Správny súd v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/199/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré **sú** mu **povinné** vyplatiť Krajský súd v Bratislave v sume **800 eur** a Správny súd v Bratislave v sume **200 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Bratislave a Správny súd v Bratislave **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia **856,75 eur** a zaplatiť ich právny zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6S/199/2019 a postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/199/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal správne súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky zo 16. septembra 2019 na krajskom súde domáhal preskúmania rozhodnutia č. 40994/2019-42-II-B z 19. júna 2019.

3. Dňa 4. decembra 2019 krajský súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a žalovaného na vyjadrenie k žalobe. Žalovaný sa k žalobe vyjadril 19. decembra 2019.

4. Sťažovateľ zaplatil 30. decembra 2019 súdny poplatok a 3. februára 2020 sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného.

5. Po zriadení správneho súdu bola 7. júna 2023 žaloba sťažovateľa elektronickou podateľňou správneho súdu pridelená príslušnému senátu.

6. Po tom, čo 12. júla 2023 sudkyňa Artnerová namietla svoju zaujatosť, predsedníčka správneho súdu uznesením č. k. BA-6S/199/2019-44 z 24. júla 2023 vylúčila menovanú sudkyňu z rozhodovania o žalobe sťažovateľa. Dňa 26. júla 2023 bol namiesto vylúčenej sudkyne Artnerovej pridelený nový člen senátu a vyjadrenie žalobcu z 3. februára 2020 bolo doručené žalovanému.

7. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 169/2024-9 z 3. apríla 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

8. Správny súd rozsudkom č. k. BA-6S/199/2019-61 z 10. apríla 2024 žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ poukazuje na to, že od podania žaloby do dňa podania ústavnej sťažnosti uplynuli 4 roky a 5 mesiacov, napriek tomu však nebolo o jeho žalobe meritórne rozhodnuté. Uvádza, že súdy boli v súhrne nečinné 4 roky, pričom najdlhšie obdobie nečinnosti trvalo 3 roky a 4 mesiace.

10. Vzhľadom na predmet konania, ktorým je preskúmanie rozhodnutia vo veci sprístupnenia informácie, ide podľa názoru sťažovateľa o dobu konania neprimerane dlhú. Samotná podstata práva na informácie vyžaduje konanie s osobitnou rýchlosťou. Sťažovateľ zdôrazňuje, že podstatou práva na informácie nie je iba samotné získanie informácií, ale toto právo musí byť naplnené v primeranej dobe, inak sa získané informácie stávajú neaktuálnymi a na účely kontroly verejnej moci už fakticky nepoužiteľnými.

11. Sťažovateľ uvádza, že svojím konaním k prieťahom nijako neprispel, všetky procesné povinnosti si riadne plnil, pričom predmet konania nie je podľa jeho názoru právne ani skutkovo zložitý. Nečinnosťou súdov tak došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a súčasne aj k porušeniu práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy v jeho materiálnom zmysle, keďže po uplynutí 5 rokov od podania žiadosti o informácie už požadované informácie získavajú skôr archívnu hodnotu.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

12. Správny súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. 1SprV/138/2024 z 15. mája 2024, ktorého súčasťou sú vyjadrenie sudcu spravodajcu a chronológia úkonov v napadnutom konaní.

13. Správny súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukázal na to, že výkon súdnictva prešiel od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy. Dňa 7. júna 2023 bola právna vec sťažovateľa náhodným výberom pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 4S správneho súdu a následne bol súdny spis predložený sudcovi spravodajcom na prejednanie a rozhodnutie po tom, ako bola predchádzajúca sudkyňa spravodajkyňa vylúčená z konania a rozhodovania vo veci.

14. Sudca spravodajca poukázal na svoju vysokú pracovnú zaťaženosť. Uviedol, že vec nepovažuje za skutkovo či právne náročnú, a zároveň oznámil, že v napadnutom konaní bol 10. apríla 2024 vyhlásený rozsudok.

15. Sudca spravodajca zastáva názor, že od prevzatia veci správnym súdom bol postup v napadnutom konaní plynulý, správny súd doriešil procesné otázky a vo veci meritórne rozhodol, teda nedošlo k nečinnosti a ani k prietahom.

16. Správny súd poukázal na svoju výraznú personálnu poddimenzovanosť, ktorá „*má nepochybne zásadný vplyv na rýchlosť konania*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Sťažovateľ podstatnou časťou argumentácie tvrdí, že zo strany krajského súdu a správneho súdu konajúcich v jeho veci došlo k vzniku zbytočných prietáhov, následkom čoho bolo porušené i jeho právo na informácie.

18. Predmetom konania pred ústavným súdom je preto posúdenie, či postupom krajského súdu a správneho súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva podľa čl. 26 ods. 1 ústavy.

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza

zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

20. Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

21. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a povinnosť konať bez prietáhov i v čl. 17 Civilného sporového poriadku, ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Aj správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

22. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

23. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že preskúmanie rozhodnutí administratívnych orgánov v oblasti slobodného prístupu k informáciám tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti správnych súdov s ustálenou judikatúrou. Predmet konania, ktorým je realizácia práva na informácie, je v zmysle judikatúry ústavného súdu a ESLP časovo prioritizovaný z dôvodu jeho osobitného významu pre sťažovateľa. Z judikatúry ESLP totiž vyplýva, že poskytnutie informácie s neprimeraným časovým odstupom spôsobuje značné zníženie až stratu významu takto oneskorene získanej (resp. už neaktuálnej) informácie pre žiadateľa, preto je úlohou štátu zabezpečiť účinnú ochranu a včasnú napĺňanie práva na informácie.

24. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Po preskúmaní príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní neovplyvnil nežiaducim spôsobom jeho dĺžku.

25. Tretím hodnotiacim kritériom je postup súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že po podaní žaloby v septembri 2019 vykonával krajský súd prvotné procesné úkony a následne ostal od 3. februára 2020 až do prechodu výkonu súdnictva na správne súdy v júni 2023 (teda takmer 3 a pol roka) absolútne nečinný.

26. K vzniku priet'ahov v konaní došlo podľa názoru ústavného súdu však i v konaní správneho súdu, ktorý po pridelení veci vykonal až do podania ústavnej s'ťažnosti jediný procesný úkon – doručil vyjadrenie žalobcu (s'ťažovateľa) protistrane 26. júla 2023, pričom k rozhodnutiu vo veci došlo až po prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie 10. apríla 2024. Nečinnosť správneho súdu trvala teda vyše 8 mesiacov.

27. Nečinnosť krajského súdu a správneho súdu je v rozpore s obsahom práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v súvislosti s predmetom súdneho prieskumu konštatuje, že nie je možné akceptovať, aby súdne preskúmanie rozhodnutia, ktoré musí byť administratívnym orgánom vydané v zákonnej lehote niekoľkých dní, trvalo rádovo niekoľko rokov, pretože takýto prístup popiera účel a zmysel zákonom ustanovených lehôt pre sprístupnenie informácií.

28. Pokiaľ správny súd poukazuje na množstvo nevybavených súdnych prípadov postúpených z krajských súdov na novozriadený správny súd, k tomu ústavný súd v zhode so svojou doterajšou ustálenou judikatúrou (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) konštatuje, že tak, ako nedostatočné materiálno-technické vybavenie, poddimenzované personálne obsadenie súdu či opakovaná zmena zákonného sudcu, rovnako ani vznik nového súdu a prechod agendy nemôžu byť na ťarchu účastníkom konania a nemôžu zbaviť správny súd zodpovednosti za vzniknuté priet'ahy, resp. neprimeranú dĺžku konania.

29. Ústavný súd preto konštatuje ústavne neakceptovateľnú celkovú dĺžku konania v prioritnej veci slobodného prístupu k informáciám, a to najmä s prihliadnutím na zistenú nečinnosť krajského súdu a následnú nečinnosť správneho súdu po tom, ako mu bola vec predložená v štádiu už po neprimerane dlhom konaní krajského súdu. Na základe uvedeného vyslovil, že postupom krajského súdu a správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

30. V priamej súvislosti s nečinnosťou krajského súdu a nečinnosťou správneho súdu sa s'ťažovateľ ani po 5 rokoch od podania svojej žiadosti o sprístupnenie informácie nedomohol jej sprístupnenia ani súdnej ochrany vo forme právoplatného rozhodnutia v tejto veci. Uvedený stav je v priamej kolízii s obsahom základného práva s'ťažovateľa na informácie, nezodpovedá štandardným garanciam rýchlej a účinnej realizácie tohto práva a činí ho v tejto veci priam iluzórnym. Preto ústavný súd konštatoval aj porušenie hmotného ústavného práva s'ťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

31. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd prikázal správne mu súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov, keďže ku dňu prerokovania ústavnej s'ťažnosti bolo síce vo veci rozhodnuté, avšak rozsudok z 10. apríla 2024 nenadobudol právoplatnosť (bod 2 výroku rozhodnutia).

32. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur.
33. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.
34. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť krajského i správneho súdu, ako aj časovo priorizovaný predmet konania. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocíťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 800 eur sťažovateľovi od krajského súdu a 200 eur od správneho súdu za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku rozhodnutia).
35. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplata.

VI. Trovy konania

36. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom.
37. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2023, ktorá bola 1 373 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2024. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2024 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje 343,25 eur. Takto stanovená odmena predstavuje pri dvoch úkonoch 686,50 eur, s režijným paušálom 2 x 13,73 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) spolu 713,96 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená celá suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia 856,75 eur (bod 4 výroku rozhodnutia).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú krajský súd a správny súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu